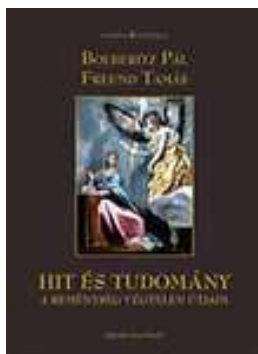

Prof. Dr. Vizi E. Szilveszter könyvajánlója

**Bolberitz Pál–Freund Tamás:
„HIT ÉS TUDOMÁNY -
A REMÉNYSÉG VÉGTELEN ÚTJAIN”
c. könyvének ismertetése**

A könyv egy beszélgetés története, amelybe KLP (Kovács Lajos Péter) avatkozik be avatott kézzel, hogy ha kell, elindítsa, vagy a holtpontról elmozdítsa a beszélgetést. Ez a megoldás nem ismeretlen a „Manréza Füzetek” sorozatban, amelyet az Éghajlat Kiadó ad ki nagyon szép külsőbe öltöztetve.

A két beszélgető, vitatkozó társ: Bolberitz Pál, Széchenyi-díjas római katolikus pap, filozófus, egyetemi tanár, a Szent István Akadémia elnöke, és Freund Tamás, Széchenyi-díjas magyar neurobiológus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, az agykéreg működésének nemzetközi hírű tudósa.

A két nagy tudású ember beszélgetése izgalmas élmény az olvasó számára, legyen istenhívő vagy ateista. Az egyik a hit felszentelt védője, aki egyébként a „Parma fidei” kitüntetés tulajdonosa is, a másik a tudomány apostola. A „Fides et ratio”, ”Hit és tudás” találkozása ez a könyv, amelyből kiderül, hogy az istenhit mindkét szereplő számára a legkisebb közös többszörös. Az egyik kiindulópontja, hogy a hit segítségével könnyű eljutni a végső igazsághoz, a másik a kísérlet segítségével próbálja feltárni a világ titkait. A megközelítés eltérő, az eredmény nem egyszer azonos. Az egyik istenhitéből indul ki és fogadja el a teremtés tényét, a másik az általa megismert természet, az élő világ csodálatos rendezettségéből következtet a Teremtő léte.

Már a könyv fejezetcímei is nagyon ígéretesek: „I. Remény: test és lélek; II: Isten és ember; III. Közösség, erkölcs; IV. Alázat és önbecsülés; V. Isten végtelen igazsága; VI. Bűntudat és vezeklés; VII. A bűn biológiája, vagy a biológia bűne?; VIII. A közösségek egysége; IX. Szeretet az igazságban; X. Hit és tudás; XI. Interjú Freund Tamással; XII. Az örök élet reményében; XIII. Interjú Bolberitz Pállal” .

A tartalom azonban a fejezetcímeknél is többet nyújt. Olyan izgalmas kérdésekről is őszintén ejtenek szót, mint a lélek-test dualista szemlélete. Választ kapunk arra is, hogyan értelmezi a természettudós illetve a teológus a „remény kapcsolatát a hittel”. Itt mindjárt szóba kerül, hogy mi a biológiai kapcsolata a „fanatizmus”-nak a hithez, nem titkoltan korunk nagy problémájára, a vallási fanatizmus világszerű jelenségére gondolva. Részletesen beszélnek arról, hogy a szekularizáció hívei hogyan használják ki vallásellenes harcukban a fanatikus hívők bűneit.

Amikor a test és lélek kölcsönhatásáról vitatkoznak, mindketten elkerülik a redukcionizmus módszertani hibáját, amikor az anyagi testre vezetnek mindent vissza, de nem állnak a vulgáris platonizmus mellé sem, hogy mindennek lényege a szellemi lélek.

Nem kerülnek el korunk fontos társadalmi problémáit sem. Szerintük a **Bonum commune**-ért, a közjóért való cselekvés hiánya korunk nagy problémája. Az egyéni és közösségi érdekek konfliktusainak keresztényi és biológiai magyarázatát kapjuk.

A beszélgetésükben megjelenik a XXI. századi elgépiesedett orvosi ellátás kritikája is: „A régi világban minden orvos személyesen ismerte a betegét, lelkileg is, testileg is. Ma már leginkább csak arra figyelnek az orvosok, hogy a test működőképes legyen.”

A természettudós az önzést (mint bűnt) az állatvilágból vett példák segítségével magyarázza. A teológus professzor viszont arról az emberről beszél, aki elereszti Isten kezét, és ezért válik önzővé.

Az olvasó olyan intim kérdésekre is választ kap, mint a cölibátus, a papi nőtlenség, a kitagadott vagy kiugrott pap miséje, áldoztatásának érvényessége, szerzetes és világi pap közötti különbségre. De választ kapunk arra is, hogy miért a férfiak kaptak meghívást a papi életre, hivatásra. Beszélnek a szexuális örömszerzés pillanatszerűségéről és a szaporodás, család gyarapítás, tartós boldogság szerzés biológiájáról. Nem kerülik meg a család, kisközösségek, nemzet fontosságának kérdését sem. Házasság = fajfenntartás + kölcsönös segítség (szeretet).

Választ kapunk az Istenhívő agykutató tudósi mentalitására a kreatív alkotó tevékenység biológiai alapjaira, a genetika szerepére az öröklött tulajdonságainkra. Az evolúció, az együttélő genetikai variánsok közötti versengés szerepére a fejlődésben.

Érdekes, ahogy a biológus tudós Konrád Lorenzzel példálózik, a teológus – igaz 100 oldallal később – az etológia túlértékelését viszont keményen bírálja.

Személyes indítékok is megjelennek a beszélgetésben: doboz cigire kapott pénzzel való elszámolás elmaradása, vagy a szerelem, mint indíték, hogy Szegedre majd Pestre menjen a fiatalember egyetemre. Vagy az apró személyes élmények hatása a papi hivatás kiválasztásában.

Mind a két tudósnak, istenhívőnek, van példaképe: Freund Tamásnak **Szentágothai János**, Bolberitz Pálnak viszont **Adolf Kolping**, a boldoggá avatott német pap, a szegények apostola.

Az egyik, a teológus az Írás tanulmányozása közben véli felfedezni a világ teremtését és a lélek maradandóságát. A másik, a természettudós a teremtett világ, a természet tanulmányozása során döbben rá végtelen picinységére, a természet megismerhetetlen tökéletességére. Így jutnak el mindketten ugyanarra a következtetésre, hogy számukra, számunkra az emberi boldogság forrása az a hit, remény és szeretet, amely emberi tulajdonságul adatott a Teremtő által.

Az a véleményem, hogy ami a könyv sorsát illeti, a könyv sikerre van ítéltetve. Egyformán érdekes mind a hívők, mind az ateisták számára. Sikerének titka a szereplők végtelen őszintesége és személyük hitelessége.

Vizi E. Szilveszter

A szerzők bemutatása

Bolberitz Pál rövid életrajza

Széchenyi-díjas római katolikus pap, filozófus, egyetemi tanár, a Szent István Akadémia elnöke, a Magyar Kolping Szövetség országos prézese, a Nemzetközi Cusanus Társaság tagja, a Szuverén Máltai Lovagrend magisztrális káplánja.

Született Budapesten, 1941. szeptember 15., szentelték Esztergomban, 1966. június 19. Tanulmányok a Bp. Hittudományi Akadémián 1966–68, káplán Szentendrén 1968, Bp.-Szentimrevárosban 1968–73, teológiai tanár az esztergomi szemináriumban 1973–78, közben ösztöndíjas Rómában 1974–76, Bp.-Hittudományi Akadémia tanszékvezető professzora 1978–88, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának dékánja is 1988–90, 1992–94., 1994-96. Egyetemi tanár 2003.

Főszentszéki bíró 1976–1995, c. apát 1988, pápai prelátus 1993, a Magyar Kolping Szövetség egyházi elnöke 1990–, prímási bíró 1997–, apostoli protonotárius 2001. A Szent István Tudományos Akadémia elnöke 2003–. Az MTA köztestületi doktor képviselője 2004-től.

Az utóbbi évek legjelentősebb publikációi:

2010: Bevezetés a logikába, SZIT, 195 p., Igazság vagy szeretet, SZIT, 220 p.; Hit és tudomány /Freund Tamással/, Éghajlat kiadó, 232 p.; Isten létének állítása és tagadása a keresztény bölcseleti gondolkodás tükrében, MTA pályázat, 285 p.;

2009: Monotheismus in der westlichen Philosophie, Folia Theologica, SZIT, 12 p.;

2008: Die Anfänge der Ungarischen Philosophie, In: Rokay Zoltán köszöntése. Szerk.: Legeza L. – Török J., pp. 15-27;

2007: Ateizmus és keresztény hit, Budapest, 314 p. Tudomány és okság, Porta patet. A 60 éves Török József köszöntése, Budapest, pp. 27-36; Az esztétika metafizikai alapjai, Teológiai tanulmányok 1 (Esztergomi Forrásközpont Sorozat V), Budapest, pp. 9-18;

2005: Bölcselettörténet II., Budapest, 216 p.

Freund Tamás rövid életrajza

Dr. Freund Tamás 1959-ben született, biológus diplomáját az ELTE-n szerezte 1983-ban. Kutatómunkáját tudományos diákkörösként kezdte 1980-ban a Semmelweis Egyetem Anatómiai Intézetében, Szentágothai János és Somogyi Péter tanítványaként. A biológiai tudomány kandidátusa (1986), majd doktora (1992), a Magyar Tudományos Akadémia 1998-ban választja levelező, majd 2004-ben rendes tagjává. Tagja a London-i székhelyű Európai Akadémiának (2000), a Salzburg-i székhelyű Európai Tudományos és Művészeti Akadémiának (2001), és a Német Tudományos Akadémiának (2001). Számos országban volt vendégkutató, hosszabb időt (4 évet) az Oxfordi Egyetemen töltött. Nemzetközi díjai közül kiemelendő az Amerikai Anatómusok Cajal Club-jának életmű díja (1998), a svájci Demuth díj (1991) és az olasz Kemali díj (1998). Magyarországon munkásságát többek között Akadémiai díjjal (1997), Honoris Causa Pro Scientia Aranyéremmel (2003), Semmelweis Emlékéremmel (2007), az Év Ismeretterjesztő Tudósa díjjal (2007), a Pro Doctorandis díjjal (2010) ismerték el, 2000-ben ő kapta az első Bolyai Díjat, majd 2005-ben a Széchenyi Díjat. Több neves nemzetközi folyóirat rovatszerkesztője, illetve szerkesztőbizottsági tagja. Erkölcsi elismeréseit a nemzetközi társaságokban betöltött választott funkciói jelzik. 1997 és 2002 között az Idegtudományi Világszövetség vezetőségi tagja, Közép és Kelet-Európai Regionális Bizottságának elnöke. 2004-ben az Európai Idegtudományi Társaságok Szövetsége elnökéül választották. A Magyar Idegtudományi Társaság vezetőségi tagja 1993-tól, majd elnöke 2009-től. Jelenleg az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet igazgatója, és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára. Fő kutatási területe az agykéreg szerkezete és működése, a tanulási és memóriefolyamatok alapjául szolgáló agyi hullámtevékenység kialakulása, funkciója, az epilepsziás és ischémiás agykárosodás valamint a szorongás kórélettana, és a kannabinoidok hatásmechanizmusa. Eredményeit több mint 230 publikációban tette közzé, melyekre eddig több mint 17 ezer hivatkozást kapott a nemzetközi szakirodalomban.

Vizi E. Szilveszter rövid életrajza

Orvos, agykutató, farmakológus. A Magyar Tudományos Akadémia előző és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat jelenlegi elnöke. A Magyar Tudományos Akadémia, Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet Farmakológia Osztály vezetője.

Felesége Ádám Veronika akadémikus, leánya (Veronika) és fia (Attila).

Korábban az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetének igazgatója, illetve a SOTE Egészségtudományi Kar Farmakológiai és Gyógyszerterápiás Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, továbbá több alkalommal külföldi egyetemeken ösztöndíjasa (Oxford, Mainz), illetve vendégprofesszora (New York University, Albert Einstein College of Medicine). Semmelweis Egyetem emeritus professzora. Tirgu Mures Egyetem díszdoktora.

Számos hazai és nemzetközi tudományos társaság – illetve szakmai folyóirat szerkesztőségének – tagja, vezetőségi tagja, elnöke; ezek közül néhány: 1992-től a londoni székhelyű Európai Tudományos Akadémia, 1994-től a salzburgi központú Európai Tudományos és Művészeti Akadémia, 2002-től a Belga Királyi Orvosi Akadémia, a Cseh Learned Society valamint a Román, Szlovák, Bolgár akadémiák tiszteletbeli tagja; a Brain Research Bulletin szerkesztője, a Neurochemistry International főszerkesztője.

Többek között: 1978-ban Akadémiai Díjat, 1993-ben Széchényi-díjat, 1997-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjét, 1998-ban Galileo Galilei-díjat, 2002-ben a Japán császártól „Szent Kincs Érdemrend Arany és Ezüst Csillagá”-t, 2005-ben az Ukrán Nemzeti Tudományos Akadémiától V. I. Vernadskij-aranyérmet kapott. 2007-ben Báthory-díjat kapott.

Kutatási területe a központi és a perifériás idegrendszer ingerátvitelének fiziológiai szabályozása, gyógyszeres befolyásolhatósága.

Felfedezte – több más nemzetközileg elismert tudományos eredménye mellett – az idegsejtvégződéseken nem-szinaptikusan elhelyezkedő jelfogók ingerátvitelt preszinaptikusan szabályozó szerepét; és elsőként írta le ezeken a gyógyszerek hatáshelyét. Ezzel a gyógyszeripar egy teljesen új kutatási területét nyitotta meg. Több gyógyszer szabadalom tulajdonosa. Több mint 400 angol nyelvű cikk és 8 könyv szerzője. Egyik legtöbbször idézett magyar kutató.